

TUJE PESMI V SLOVENSKI BESEDI

Urejuje Janez Menart

IZ POEZIJE WILLIAMA WORDSWORTHA

Strani, ki bodo poslej prinašale prevode iz tujih pesniških del, smo danes namenili verzom angleškega romantičnega pesnika Williama Wordswortha (1770—1850). S tem bomo vsaj delno zapolnili občutno vrzel v našem prevodnem pesništvu, kajti v slovenščini ni bila doslej tiskana niti ena sama pesem tega pomembnega poeta, ki ni le eden najbolj priljubljenih pesnikov v svoji domovini, temveč tudi glavni

začetnik angleške, posredno pa tudi evropske romantike.

William Wordsworth, ki je imel srečo, da mu je že pri petindvajsetih letih neki prijatelj volil precejšnje premoženje, zato da bi se lahko ves posvetil samo pesništvu, je preživel mirno življenje, posvečeno predvsem poeziji in je ogromno ustvaril. Za predstavo naj navedemo, da je samo sonetov napisal okoli petsto. K temu je treba prišteti še nad pet dolgih epskih del in zajetno knjigo lirskih pesmi. Vendar pa je večino najboljših verzov napisal do svojih tridesetih let, ko je izšla druga izdaja LIRIČNIH BALAD (1800). V uvodu v to knjigo je utemeljil osnove romantične poetike: naraven jezik, preprostost snovi in življenjskost okolja. Iz LIRIČNIH BALAD je tudi vzel tih največ pesmi našega izbora.

SPOMIN NA COLLINSA

Spesnjeno na Temzi blizu Richmonda

LE TECI, Temza, vekomaj,
da še drug bard se kdaj zave
podob premilih, ki se zdaj
vzdolž tebe pred menoј vrsté.
Le teci, teci še in še,
s pokôjem svojim nas napôji,
da duh v globine nam prodre,
da bo globok kot vali tvoji.

O, saj ne bo! Zato nam sij
vsaj takšna, da iz vôd lahko
se lik poeta zaiskri —
slovesno, jasno in svetló!
Poeta, ki je tod ves sam
veslal ob pesmi šepetanju,
ki od gorja ni vedel kam
in se predal je žalovanju.

V spominih nanj za hip iz rok
spustimo vesla zdaj ob stran,
molímo, naj tak grenki jok
poetom drugim bo neznan.
Kako ves kraj je tih in blag,
le vêsél šum tíšino drami,
že zgrinja se večerni mrak
in Vsemogočni je med nami.

NARCISE

KO PREKO hribov in dolin
priromam kot zgubljen oblak,
zagledam v hipu iz višin
narcis rumeno zlati trak:
ob jezeru, okrog dreves
drhtijo v sapicah svoj ples.

Kot svetle zvezde, ki žaré
v migljanju modrega neba,
narcise v daljo se gubé
ob vsem zalivu jezera
in v sapicah se zibljejo,
glavíce upogibljejo . . .

Bolj kakor lesk valov tedaj
sijaj narcis me je prevzel:
saj pesnik si ne more kaj,
da v taki družbi je vesel!
Strmel sem, jih občudoval
in nevede bogat postal.

Zdaj večkrat, ko ležim doma
in v mislih begam negotov,
mi blisnejo v privid duha,
ki je samoti blagoslov;
in, glej, srce se vzradosti,
zaraja ples z narcisami.

STIHI,
PUŠČENI NA KLOPCI POD TISO, KI RASE
OB JEZERU ESTHWAITE NA ZAPUŠČENEM DELU
OBREŽJA, OD KODER SE ODPIRA PRELEP RAZGLED

POPOTNIK, tu počij! Ta tisa tu
je daleč od človeških domovanj:
če tu potoček v travi ne šumi,
če v vejah ni čebel — le kaj zato!
Saj ko se zgane sapa, kuštrav val,
ki zadrhti na breg, takoj mehkó
zaziblje dušo v poduhovljen sen.

Kdo neki
sèm kamenja nanesel je, prekril
ga z mahom, kdo naučil je Drevo,
da z gosto krošnjo vabi te v svoj hlad
kot v svoj objem? O, vem, še pomnim ga,
to blago dušo! Z znanjem si mladost
je bogatíl in ko odšel je v svet,
z notránjim ognjem silnih upov gnan,
je bil izbranec sanj, ki ni poznal
neposvečenih želj; in bil pripravljen
na srd, zavist, umazane jezike,
zasmeh sploh vse — le na prezrtje ne.
Svet — si je mislil — svet mu ni dolžan
služiti; in zato je temu svetu
pokazal hrbet in ni maral zanj
in poln ponosnih čustev se umaknil
v samoto. — Te košate veje, glej,
imel je rad, rad je posedal tod.
Le kakšna ovca je kdaj sèm zašla
in kak martinec, kakšna črnoglavka.
Čez puste skale, praprotje in vresje,
čez brinje in osat, mu dolge ure

zgubljeno blodil je pogled in v njem
 prebujal čudno trpko veselost,
 saj kraj je pust bil kot — njegovi dnevi;
 in ko je dvignil glávo, se zazrl
 je v daljo — glej, kako je lep pogled! —
 in gledal, gledal, døkler ni postalo
 vse lepše, døkler se srce ni vdalo
 lepoti, vse bolj krasni! Še potem,
 ko se predal naravi je v objem,
 ni mogel pozabiti na ljudi,
 ki jim njih duh, ves blag od dobrih del,
 je pravil, da življenje in ves svet
 sta en sam niz lepot; in ves potrt,
 ker ni mu sojeno, da bi kdaj čutil
 kot drugi, vzdihnil je in se predal
 sanjarjenju, doklèr mu ni pogleda
 zaméglil jok. In tukaj je umrl —
 ta klopica je zadnja sled za njim.

Če ti srce še zmerom napolnjuje
 prečista mlada misel, dragi moj
 Popotnik, si zapomni, da ponos,
 ki z veličastjem nas sicèr slepi,
 je kratkotrajen in da kdor beži
 proč od ljudi, lahko je poln darov,
 a jih ne zna razdati; duh njegov
 še ni izlezel iz pleníc, in kdor
 ne vidi drugega kot sebe, ta
 lahko še modreca navda s prezirom,
 s prezirom, ki mu niti več modrost
 ni kos. O, ne pozabi, da spoznanje
 poišče vselej si ljubezni pot;
 resnično dostojanstven je le tisti,
 ki še v samotnem tehtanju duhá
 si ne zaupa in se vendar ceni
 nekje na dnu srca.

PRIVID RADOSTI JE BILA

PRIVID radósti je bilà
 ko prvič mimo je prišla;
 prelep Privid, poslan med nas,
 da bi trenutku bil v okras;
 v očeh žar Zvezd ji je sijal,
 lasem je Sómrak barvo dal
 in vsa bilà je nežen sij
 vesele Zore majskih dni;
 lahkotna Stvar, Podoba sanj,
 da ostrmiš pred njo vkopan.

Od blizu zrl sem ji v oči —
 kot Dih, pa vendar iz krvi!
 Sproščena hoja, gib lahak,
 mladosten, radoživ korak;
 v njej se srečujeta oba —
 srca spomin, obet srca;
 dovolj preprosta pri vsem tem,
 da je vsakdanji kruh ljudem,
 da zna prenašati gorje,
 ljubezen, smeh, prepir, solzé.

In zdaj jo mirno zrem, kako
 kot stroj utriplje ji telo,
 kako zazrta v blag načrt
 potuje skoz življenje v smrt;
 potrpežljivost, spretnost, moč,
 odločnost, um so ji v pomoč;
 popolna Ženska, z vseh strani,
 ki radostí te in — svari;
 a vendar tih, svetel Privid,
 ki izžareva rajski svit.

MAVRICA

Radóst srcé mi spreleti,
 ko mavrico uzrem:
 tako je v mladih dneh bilo,
 zdaj, ko sem mož, je še tako,

tako naj bo na stare dni,
 sicer naj prej umrem!
 Mož sin Otroka je; zato,
 kar dni mi še prihodnost dá,
 naj bo narava mi oltar srcá.

NA WESTMINSTRSKEM MOSTU

(3. septembra 1802)

NIČESAR lepšega na Zemlji ni:
 ubog je vsak in praznega duha,
 ki ta prelest ga s srečo ne navda:
 v obleki praznji Mesto se budi
 v lepoto jutra; jasen mir ostrí
 obrise ladij, stolpov in cerkvá
 iz mègle polj, iz vedrega neba
 in vse v umitem zraku se iskri.
 Nikoli ni še sonce polj in lok
 oblilo s takšnim veličastjem dne,
 ne takšen mir lebdel vsenaokrog!
 Glej, reka teče, kakor sama ve;
 in hiše zde se, kot da spe; moj Bog,
 kak mir, in v njem to véliko srce!

SAMOTNA ŽANJICA

POGLEJTE jo, tam sredi njiv,
 samotno hribovsko Dekle!
 Ko žanje, poje spev ganljiv;
 naj vam korak zamre!
 Pod srpom pada zlati klas,
 ves tih, otožen je njen glas;
 od hribov pa na njen napev
 oglašá, čujte, se odmev.

Še Slavček lepših melodij
 ni níkdar iz oaz v pozdrav
 zagostolel v uho ljudi,
 zgubljenih sred puščav;
 tako ganljivega glasu

od Kukavice nisem čul,
če v létu na hebridsko čer
nad morjem je skalila mir.

Kaj poje si? Mi kdo pove?
Morda ta tožba melodij
opeva skrito bol, gorje
in boje davnih dni?
Morda pa pesmica je ta
odmev vsakdanjega sveta?
Da bol opeva, smrt, slovo,
kar je bilo, a ni prešlo?

Karkoli pelo je Dekle —
brez konca pesem je zvenela
in gledal sem jo še in še,
ko sklonjena je žela;
poslušal sem, obstal za hip
in ko sem spet odhajal v hrib,
njen glas mi je srce prevzel
in dolgo v meni še zvenel.

Prevedel Andrej Arko

Pripombe k pesmim:

Collins William (1721—59) je bil pomemben pesnik angleške pred-romantike. Imel je težko življenje in nazadnje je duševno zbolel.

Pesem »Privid radosti je bila« je pesnik zelo verjetno napisal svoji ženi.

Pisava velikih začetnic nekaterih samostalnikov, ohranjena tudi v prevodih, je ostanek angleške klasicistične poetike.